Miejska Biblioteka Publiczna
w Działdowie
ul. Wolności 64A, 13-200 Działdowo
tel. 23 697 20 43
NIP 571-14-46-721 REGON 000286603

Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 6/2022 Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Działdowie z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie wprowadzenia „Strategii Rozwoju Miejskiej Biblioteki Publicznej w Działdowie na lata 2022-2026

Strategia Rozwoju Miejskiej Biblioteki Publicznej w Działdowie na lata 2022-2026

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W DZIAŁDOWIE

Spis treści:

1. Wizytówka społeczności
2. Wprowadzenie
3. Wizytówka Biblioteki
4. Misja Miejskiej Biblioteki Publicznej w Działdowie
5. Analiza zasobów
6. Diagnoza lokalna
7. Kierunki rozwoju
8. Cele strategiczne
9. Wdrożenie planu

1. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Miejskiej Biblioteki Publicznej w Działdowie na lata 2022-2026 jest wieloletnim programem, który diagnozuje problemy, słabe i mocne strony, wskazuje cele i kierunki rozwoju instytucji, w szczególności rozwoju infrastruktury technicznej oraz oferty społecznej, edukacyjnej i kulturalnej. Jest podstawowym narzędziem procesu zarządzania strategicznego w danej instytucji i obszarze.

Jest to długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju i zawierający takie kierunki oraz priorytety działania, które są niezbędne do realizacji przyjętych założeń. Jego realizacja pozwoli bibliotece stać się nowoczesnym, innowacyjnym i kreatywnym centrum kultury, odpowiadającym na potrzeby środowiska

Strategia Rozwoju Biblioteki pozwala także na wypracowanie mechanizmów (organizacyjnych, prawnych oraz finansowych) pozwalających na podnoszenie jakości usług oferowanych przez bibliotekę, przystosowanych do współczesnych tendencji i zmieniających się potrzeb społeczeństwa.

Strategia rozwoju Miejskiej Biblioteki Publicznej w Działdowie na lata 2022-2026 powstała metodą partycypacyjną, dzięki zaangażowaniu dyrekcji, wszystkich pracowników i przedstawicieli społeczności lokalnej. Prace nad strategią trwały od stycznia do grudnia 2021 roku. Wszystkie wnioski zebrał zespół w składzie:

Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Działdowie: Justyna Lytvyn

Pracownicy: Marzena Pawłowska, Mariola Wilkowska, Elżbieta Wojcieszek, Justyna Kornek, Cecylia Gesek, Aleksandra Cybulska, Anna Wiśniewska, Małgorzata Trąmpczyńska, Dorota Kusik, Piotr Herman

Moderatorka szkolenia: Anna Miodyńska

Redakcja: Dorota Kusik

2. Wizytówka społeczności

Źródło: prywatne archiwum, autor Łukasz Wiśniewski

Źródło: prywatne archiwum, autor Łukasz Wiśniewski

Działdowo to ponad 670 letnie miasto leżące w północno wschodniej Polsce, należy do województwa warmińsko - mazurskiego, powiatu działdowskiego. Zostało założone na początku XIV wieku. Miasto zajmuje obszar 11,47 km^2,a zamieszkuje je 21 145mieszkańców. Miasto ulokowane jest w obszarze zalewowym rzeki Nidy – Działdówki – Wkry. Z racji swojego granicznego położenia, między Mazowszem a Warmią i Mazurami, miasto nazywane jest bramą wjazdową do Krainy Wielkich Jezior Mazurskich.

Od 1257 r. terytorium obecnego powiatu działdowskiego należało w znacznej części do zakonu krzyżackiego (komturia dzierzgońska), było krainą pokrytą lasami oraz przeciętą bagnistymi dolinami rzek. W mieście nie brakowało wizyt wybitnych jednostek takich jak: król Polski Władysław Jagiełło, wielki mistrz zakonu krzyżackiego przed sekularyzacją Albrecht Hohenzollern, czy sam król szwedzki - Karol Gustaw. Ok. 1306 r. działający na terenie miasta zakon krzyżacki wzniósł drewnianą strażnicę graniczną, oddzielającą rodzące się wówczas państwo krzyżackie od Mazowsza. Strażnica stopniowo przeobraziła się w zamek, który po dziś dzień stanowi wizytówkę miasta. W tym samym czasie znacznie rozwinęło się osadnictwo, zaczął się rozwój gospodarczy i ekonomiczny Działdowa.

Miasto charakteryzowało się niegdyś wielokulturowością, a jego granice były kolebką wielu grup etnicznych takich jak: Mazurzy, Ukraińcy, Białorusini, Żydzi czy Niemcy. Ci ostatni, w okresie II wojny światowej utworzyli na terenie Działdowa obóz koncentracyjny, który niechlubnie wpisał się w karty historii naszego regionu (przez obóz „Soldau” w Działdowie przeszło 30 tysięcy osób, a 12–15 tysięcy zmarło).

Obecnie Działdowo jest miastem współpracujących ze sobą instytucji, organizacji, grup nieformalnych i lokalnych liderów. Ta współpraca to realne korzyści dla wszystkich stron oraz mieszkańców, którzy są beneficjentami szerokiej oferty kulturalnej (np. tworzony jest wspólny kalendarz wydarzeń).Miasto z roku na rok staje się coraz większym ośrodkiem przemysłowym oraz handlowo-usługowym. Najbardziej rozbudowanymi gałęziami przemysłu na dzień dzisiejszy są tu: przemysł szklarski (reprezentowany przez zakład Heinz Glas GmbH i Dekorglass Działdowo S.A.), meblarski, spożywczy (Mlekovita) i budowlany (FMHoffer sp. z o.o spółka komandytowa); prężnie działają również zakłady obuwnicze oraz branża handlowa (liczna sieć supermarketów).

Ponadto miasteczko zachwyca swoją architekturą, do najbardziej okazałych zabytków należy kościół Podwyższenia Św. Krzyża z XIV wieku, budynek dawnej synagogi, ratusz, gotycki zamek z XIV wieku oraz kościół Św. Wojciecha z 1869 roku.

Dnia 25 czerwca 2015 r. miasto Działdowo przystąpiło do Stowarzyszenia gmin „Polskie Zamki Gotyckie". Stowarzyszenie to powstało w 1997 roku, kiedy to 10 zainteresowanych gmin, na terenie których znajdują się zamki, utworzyły wspólną organizację. Cel powołania organizacji wynikał z przekonania gmin, że promocja pojedynczego zamku nie odniesie takiej skuteczności, jak promocja wielu obiektów w ramach jednej wspólnej trasy – Szlaku Zamków Gotyckich. Obecnie do Stowarzyszenia należy 11 gmin, w tym także Działdowo.

Działdowo należy również do Sieci Miast Cittaslow, których ideą jest przyjęcie przez wszystkie miasta członkowskie wspólnych celów dla polepszania jakości życia mieszkańców i przybliżania kultury dobrego życia. Przede wszystkim stawiają one na działania prospołeczne i prośrodowiskowe, dbają o zachowanie niepowtarzalnego charakteru każdego z miast poprzez odnowę zabytków oraz pielęgnowanie lokalnej wytwórczość i kuchni. Charakterystyczną cechą miast Citttaslow jest również rozwijanie tradycji gościnności.

3. Wizytówka biblioteki

Źródło: archiwum Miejskiej Biblioteki Publicznej w Działdowie

Miejska Biblioteka Publiczna w Działdowie powstała 2 lipca 1945 roku z inicjatywy Miejskiej Komisji Oświaty i Kultury. Jej utworzeniem zajęła się Bronisława Koczocik, nauczycielka szkoły podstawowej i równocześnie przewodnicząca Miejskiej Komisji Oświaty i Kultury

Siedziba biblioteki znajduje się przy ul. Wolności 64 A, 13-200 Działdowo.

Instytucja składa się z czterech działów: Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, Wypożyczalni i Czytelni, Oddziału dla Dzieci i Mediateki. Miejska Biblioteka Publiczna zarządza jedną Filią (została powołana w roku 1974), mieści się w Samodzielnym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Działdowie, ul. Leśna 1, 13-200 Działdowo. W Filii zarejestrowanych jest ponad 290 czytelników, a z jej księgozbioru korzystają nie tylko pacjenci, ale również personel medyczny i administracja szpitala.

Obecnie w bibliotece zatrudnionych jest 12 osób: dyrektor, główna księgowa, informatyk, 4 kustoszy, 2 starszych bibliotekarzy, 2 młodszych bibliotekarzy oraz 1 pracownik obsługi. Jest to zespół osób o różnych predyspozycjach (socjolog, polonistka, infobrokerka), który cały czas podnosi swoje kompetencje poprzez udział w licznych szkoleniach i warsztatach.

22 października 2001 roku bibliotece nadano statut gminnej instytucji kultury. Obecna dyrektor biblioteki miejskiej – Justyna Lytvyn, wraz ze wszystkimi dyrektorami bibliotek powiatu działdowskiego (Rybna, Burkatu, Lidzbarka, Płośnicy, Iłowo-Osady) zainicjowała w roku 2015 powstanie lokalnej grupy dyrektorskiej, która stanowi przestrzeń do wymiany wiedzy oraz wspólnego rozwiązywania problemów, jakie napotykają osoby zarządzające instytucjami kultury. Grupa prężnie działa do dnia dzisiejszego, a współpraca przynosi wymierne skutki (wspólne szkolenia, wyjazdy studyjne, międzybiblioteczna wymiana zbiorów, wspólne inicjatywy).

Miejska Biblioteka Publiczna w Działdowie to instytucja prężnie działająca na rzecz popularyzacji czytelnictwa, jest przyjaznym “miejscem czytania i miejscem działania” co wielokrotnie zostało docenione i dostrzeżone na arenie międzybibliotecznej. Stąd, biblioteka ta aż dwukrotnie (w roku 2014, a następnie 2017) była laureatem prestiżowej nagrody „Bibliotheca Bona” oraz „Bibliotheca Bona Dekady” przyznawanej przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Olsztynie bibliotekom publicznym z regionu Warmii i Mazur. Wybór laureatów jest uzasadniony szczególnymi osiągnięciami instytucji, aktywnością, kryteriami statystycznymi oraz doskonałą współpracą na linii biblioteka – organizator – czytelnik. Ostatni z większych sukcesów instytucja odnotowała w 2020 r. kiedy to wzięła udział w X edycji konkursu, którym jest Ranking Bibliotek „Rzeczypospolitej” i Instytutu Książki zajęła wówczas 3 miejsce w województwie warmińsko-mazurskim, oraz 16 miejsce pośród wszystkich bibliotek w Polsce biorących udział w rankingu. W tym samym rok Miejska Biblioteka Publiczna w Działdowie otrzymała również wyróżnienie w XII edycji konkursu Mistrz Promocji Czytelnictwa ogłoszonym przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Celem konkursu jest popularyzacja działań bibliotek na rzecz upowszechniania czytelnictwa.

Biblioteka posiada bardzo szeroką ofertę działań o charakterze edukacyjnym i kulturalnym, skierowaną do społeczności lokalnej. Działania te, mają coraz większe znaczenie w funkcjonowaniu nowoczesnej biblioteki. Wiąże się to zarówno z tworzeniem atrakcyjnych dla mieszkańców form spędzania czasu wolnego i realizacją idei „trzeciego miejsca", jak również wykorzystywaniem tych działań, jako mechanizmów promujących czytelnictwo, które w sposób mniej lub bardziej bezpośredni, nakłaniają użytkowników biblioteki do korzystania z księgozbioru. Liczba form pracy biblioteki nieustannie rośnie, a wszystko po to aby jeszcze skuteczniej odpowiedzieć na zainteresowania i potrzeby mieszkańców.

Miejska Biblioteka Publiczna w Działdowie prowadzi różne formy aktywności dla zróżnicowanych grup odbiorców, w tym działania dla seniorów, spotkania autorskie, kursy, szkolenia, konkursy, gry miejskie, umożliwia lokalnej społeczności spotkania z teatrem i sztuką czytaną, a także ma cały wachlarz aktywności dla najmłodszych. Bierze aktywny udział w projektach o charakterze ogólnopolskim, niezłomnie promuje swoją „małą ojczyznę", czyli regionalizm, jest też otwarta na potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Prowadzi 7 Dyskusyjnych Klubów Książki, Klub Rękodzieła, Klub Malucha, Lokalny Klub Kodowania, wieloletnią współpracą ze wszystkimi miejskimi i okolicznymi szkołami, Towarzystwem Miłośników Ziemi Działdowskiej, Stowarzyszeniem „Wolność od Strachu", Stowarzyszeniem Działdowska Kuźnia Słowa, Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Oddziałem Wewnętrznym Zakładu Karnego w Iławie, organizacjami pozarządowymi, lokalnymi mediami, a także lokalnymi twórcami, którzy mogą tu wystawiać swoje prace.

Biblioteka cały czas poszerza swoją ofertę zasobów i poza kupowanym na bieżąco księgozbiorem, udostępnia również zbiory audiowizualne (filmy, muzykę i audiobooki). Odpowiadając na potrzeby lokalnej społeczności, które bardzo zweryfikowała obecna od dwóch lat pandemia, biblioteka zapewnia darmowy dostęp do e-książki (ma wykupiony dostęp do trzech platform czytelniczych: Ibuk Libra, Legimi, Empik Go). Daje przy tym możliwość wypożyczenia czytelnikowi sprzętu technicznego tzw. czytnika e-booków (7 czytników PocketBook Touch Lux).Osobom słabowidzącym i niewidomym oferuje możliwość bezpłatnego wypożyczenia Czytaka (5 Czytaków), posiada również w swych zbiorach filmy z audiodeskrypcją i książki z dużą czcionką.

Czytelnicy szukający interesującej ich lektury mogą w łatwy sposób przejrzeć zasób księgozbioru biblioteki korzystając z katalogów komputerowych:

- katalog on-line na stronie internetowej biblioteki (zakładka „szukamksiążki.pl”)
- 2 bezpośrednie stanowiska komputerowe przeznaczone wyłącznie do obsługi katalogu

Wszystkie procesy biblioteczne w miejskiej sieci bibliotek są skomputeryzowane, co usprawnia m. in. obsługę czytelników, opracowanie książek i innych dokumentów oraz umożliwia szybką i pełną informację dla użytkowników. Czytelnik po zalogowaniu się może sam sprawdzić stan swojego konta przez Internet lub katalog komputerowy, dokonać rezerwacji lub zamówienia wybranych pozycji.

4. Misja Miejskiej Biblioteki Publicznej w Działdowie

„Dla wszystkich starczy miejsca pod wielkim dachem nieba”.

Edward Stachura

5. Analiza zasobów

Począwszy od dnia 28 stycznia 2021 roku, aż do 30 listopada 2021 roku cały zespół Miejskiej Biblioteki Publicznej w Działdowie wraz z innymi bibliotekarzami z powiatu działdowskiego (Burkat, Płośnica, Rybno, Lidzbark), którzy również opracowywali plan strategii rozwoju dla swoich instytucji, wziął udział w szkoleniach z partypacyjnego budowania strategii bibliotek. Szkolenia te poprowadziła Anna Miodyńska. Podstawowym celem szkoleń było przygotowanie każdego bibliotecznego zespołu do stworzenia spójnej strategii własnej instytucji oraz wymiana doświadczeń.

Źródło: archiwum MBP w Działdowie

Źródło: archiwum MBP w Działdowie

Dodatkowo, bibliotekarze z biblioteki publicznej w Działdowie biorą udział w 4. rundzie Programu Rozwoju Bibliotek. Jest to cykl kilkumiesięcznych szkoleń, dzięki którym bibliotekarze tworzą przestrzeń do zdobywania nowych kompetencji, które finalnie przyczyniły się do powstania tego dokumentu, jak również pomogą zaprojektować sposób działania i zarządzania Miejską Biblioteką Publiczna w Działdowie w nowych czasach.

Podczas kilkumiesięcznej intensywnej pracy, a także wcześniejszemu zapoznaniu się ze Strategią Miasta Działdowo na 2015-2025, zespół Miejskiej Biblioteki Publicznej w Działdowie przeprowadził analizę SWOT swojej instytucji i opracował plan działania. Poniżej najważniejsze, zdaniem zespołu, mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• dobra lokalizacja, w najbliższym otoczeniu biblioteki znajdują się dwie szkoły, dwa place zabaw, dwa parki, przystanek autobusowy, duży parking z wyznaczonym miejscem dla osób z niepełnosprawnością; • filia ulokowana w miejskim szpitalu, dzięki czemu książka może trafić do osób chorych nie mających możliwości dotarcia do biblioteki; • kompetentny stale rozwijający swoje umiejętności zespół, który stale podnosi swoje kwalifikacje, zwłaszcza związane z edukacją cyfrową; zespół biblioteki dobrze zna środowisko, w którym pracuje i ma przy tym dobre relacje zarówno z odbiorcami indywidualnymi, jak i różnymi Stowarzyszeniami	• słaby Internet; • nie posiadanie konta na innych niż Facebook portalach społecznościowych np. TikTok, Instagram; • brak dużej przestrzennej i dobrze doposażonej sali do spotkań i warsztatów, aby większa ilość mieszkańców mogła w nich wziąć udział; obecnie spotkania odbywają się w dziale Mediateka lub Oddziale dla Dzieci, co znacznie dezorganizuje i utrudnia pracę całej biblioteki, ponieważ: - ze względu na brak odpowiedniej ilości miejsca w Mediatece, przed każdym spotkaniem, szafki z księgozbiorem zostają wywożone do pomieszczeń socjalnych, a w ich miejsca ustawiane są

działającymi na terenie Działdowa (DKS, UTW, Stowarzyszenie „Wolność od strachu”), dobra współpraca z całą siecią działdowskich szkół i przedszkoli, • umiejętność pozyskiwania środków finansowych z sektora publicznego (ostatnia otrzymana w 2021 r. dotacja to 111 200,00 zł – zadanie „Biblioteka na Twoją miarę”);	krzesła, podesty etc. w związku z powyższym użytkownicy nie mogą w dowolnym czasie przyjść i wypożyczyć zbiorów multimedialnych ani korzystać ze stanowisk komputerowych; - podczas spotkań np. Dyskusyjnego Klubu Książki w Mediatece, dzieci przebywające w tym samym czasie obok, w Oddziale dla Dzieci oraz czytelnicy wchodzący i wychodzący z biblioteki zakłócają swobodną rozmowę i dyskusję klubowiczów (Mediateka to otwarta przestrzeń bez drzwi); - podczas zajęć i warsztatów w Oddziale dla Dzieci, ze względu na brak wystarczającego miejsca i przestrzeni, nie ma możliwości przejścia do Wypożyczalni (jest to jedyne przejście, którym osoby poruszające się na wózkach mogą przejechać do drugiego działu); - czytelnicy często skarżą się, że odgłosy dobiegające z Oddziału dla Dzieci w trakcie zajęć (okrzyki, muzyka, głośniejsze rozmowy) przeszkadzają im w spokojnym korzystaniu z Wypożyczalni a zwłaszcza Czytelni; - wielokrotnie (zwłaszcza podczas pandemii i obwiązującego instytucje reżimu sanitarnego) musieliśmy odmawiać wejścia na spotkania autorskie większej ilości czytelników, sala jest ograniczona małym metrażem i nie jest przystosowana do przyjęcia wszystkich chcących wziąć w wydarzeniu udział, co często spotyka się z nieprzychylnymi komentarzami;
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• pozyskanie środków zewnętrznych na rozbudowę i modernizację biblioteki, stworzenia przyjaznego, bezpiecznego miejsca dla mieszkańców miasta; • zmiana stylu życia osób dorosłych- większa aktywność, chęć działania, co daje bibliotece silną i dużą grupę odbiorców;	• szybki rozwój bibliotek internetowych; • atrakcyjne i niskie ceny książek, filmów w supermarketach; • brak wystarczających środków budżetowych na finansowanie działań biblioteki; • migracja młodych ludzi do większych miast;

• podłączenie biblioteki do szerokopasmowego Internetu Nexera; • rozbudowa miasta (powstają nowe bloki i miejsca pracy);	

Obecna sytuacja Miejskiej Biblioteki Publicznej w Działdowie oraz wynikająca z niej analiza SWOT wskazują na dużą liczbę i siłę powiązań między słabymi stronami oraz szansami, a także mocnymi stronami a zagrożeniami stojącymi przed biblioteką. Wskazuje to na konieczność przyjęcia takiej strategii działań, która przede wszystkim umożliwi przełamywanie zidentyfikowanych słabości, by móc skutecznie wykorzystać płynące z otoczenia zewnętrznego szanse i jednocześnie pozwoli na maksymalne wykorzystanie szans dla niwelowania słabych stron biblioteki.

Mocne strony Biblioteki wynikają w głównej mierze z dobrze rozwiniętej infrastruktury otoczenia oraz wykwalifikowanej kadry, która ma doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych co jest jednocześnie szansą na rozwój instytucji. Istotnym elementem jest również współpraca z odbiorcami indywidualnymi i różnymi organizacjami.
Słabe strony są wynikiem niedostatecznej przestrzeni architektonicznej budynku biblioteki oraz braku dostępu do szerokopasmowego Internetu. Dlatego podłączenie budynku biblioteki do sieci internetowej Nexera jest szansą na poszerzenie oferty aktualnych działań. Swoje szanse upatrujemy także w ciągłej rozbudowie miasta i aktywnym modelu życia mieszkańców Działdowa.
Obawy natomiast mogą wzbudzać niewystarczające środki własne na rozwój nowych działań biblioteki, a także migracja ludzi (zwłaszcza młodych i tych w wieku produkcyjnym) do większych miast.

6. Diagnoza lokalna

Do badań nad diagnozą lokalną Miejska Biblioteka Publiczna w Działdowie bezpośrednio zaangażowała swoją lokalną społeczność. Na przełomie od lipca do października br. przy okazji różnych bibliotecznych akcji i spotkań w bibliotece (np. „Jesienny marsz", „Teatr przy stoliku") przeprowadziliśmy badania wśród uczestników wydarzeń. Ogółem przebadaliśmy 534 osoby. Diagnoza była prowadzona dwutorowo, zarówno podczas grupowych jak i indywidualnych spotkań w przestrzeni bibliotecznej.

Źródło: MBP w Działdowie Ankieta „wiszące pranie„

Do badań opinii publicznej użyliśmy dwóch sposobów badawczych (ankiety i wywiadu). W pierwszym badaniu (ankiecie), w której wzięło udział 66 osób, w tym 44 kobiety i 12 mężczyzn, dotyczyła ona stopnia cyfrowych umiejętności lokalnej społeczności. Pytaliśmy czy nasi użytkownicy potrafią korzystać ze sprzętów technologicznych np. laptopów, tabletów, czytników. Równolegle padło też pytanie o chęć wzięcia udziału w warsztatach i szkoleniach przygotowanych przez bibliotekę, w ramach podniesienia cyfrowych kompetencji. Badaliśmy również czy ankietowani korzystają lub korzystali z e-usług bibliotecznych, na przykład obsługi katalogu bibliotecznego, czy platform internetowych takich jak Legimi czy Ibuk Libra.
Otrzymaliśmy następujące wyniki:

- 70 % ankietowanych świetnie radzi sobie z obsługą urządzeń technicznych (komputer, tablet, czytnik), pozostałe 30 % zgłosiło chęć wzięcia udziału w szkoleniach z tej dziedziny;

- 49% wszystkich respondentów nie korzysta z żadnych e-usług bibliotecznych (obsługa katalogu bibliotecznego, korzystanie z usług serwisów literatury elektronicznej typu. Ibuk Libra, Legimi, Empik Go, Academica). Na pytanie czy osoby te chciałyby wziąć udział w szkoleniu z obsługi tych i innych platform czytelniczych padła twierdząca i jednoznaczna odpowiedź.

Podczas szeroko zakrojonego wywiadu respondenci udzielili również odpowiedzi na inne interesującą nas kwestię, dotyczącą aktualnej działalności instytucji. Pytani o to, co najbardziej podoba im się w działdowskiej bibliotece,

niemalże jednogłośnie (80 % ankietowanych) odpowiedziało, że obsługa (tu padały rożne formy odpowiedzi „super obsługa", „miłe Panie bibliotekarki", „pomocny personel"). Jest to dla nas znak, że Czytelnicy przychodzący do Miejskiej Biblioteki Publicznej w Działdowie czują się tu swobodnie, dostrzegają profesjonalne i pełne zaangażowania do swojej pracy, podejście pracowników biblioteki.

Pierwsza ankieta (cyfrowe umiejętności) miała tradycyjną formę kwestionariusza, którą dorośli czytelnicy otrzymywali do wypełnienia przychodząc do biblioteki. Natomiast wywiady, które przeprowadziliśmy miały mniej formalną formę, tu zamiast wypełniania kartki z listą pytań zaproponowaliśmy wspólną zabawę w „wiszące pranie", co miało na celu zachęcenie również dzieci do wzięcia udziału w badaniu. Na czym polegała ta metoda? Na tablicach były rozwieszone sznurki, na których za pomocą klamerek przyczepione zostały kolorowe kartki (papierowe spodenki, koszulki). Na tak przygotowanym wiszącym „papierowym praniu" nasze grupy docelowe mogły zapisać swoje odpowiedzi na zadane trzy pytania. Pytaliśmy m.in. o to jakiej nowej przestrzeni brak czytelnikom w bibliotece, jakie zmiany chcieli by wprowadzić w ofercie kulturalnej biblioteki, a także o to w jakich spotkaniach i wydarzeniach chcieli by wziąć udział. Chcieliśmy się dowiedzieć, czy dotychczasowa oferta biblioteki wpisuje się w aktualne potrzeby środowiska, czy należy zastanowić się nad wprowadzeniem zmian.

Odpowiedzi naszych respondentów na zadane pytania były dosyć zbieżne, dużo odpowiedzi pokrywało się ze sobą, niektóre były pochwałą naszych dotychczasowych działań (np." Wszystko jest super, nic nie chciałabym zmieniać" –kobieta, 40 l.) z kolei inne odpowiedzi ankietowanych rzuciły zupełnie nowe światło na to, w jakim kierunku powinna iść Miejska Biblioteka Publiczna w Działdowie. Wśród najczęściej padających odpowiedzi wyklarował się następujący obraz potrzeb i oczekiwań naszych obecnych i potencjalnie przyszłych czytelników, użytkowników i odbiorców, oto one:

- Potrzeba większej przestrzeni i odrębnej dużej sali, która da możliwość większej aktywności i integracji mieszkańców poprzez organizację wydarzeń i spotkań, w których będą mogli liczniej uczestniczyć, sala audiowizualna, pokój cichej pracy, pokój gier, kawiarnia lub czytelnia, gdzie można napić się kawy i poczytać lokalną prasę, strefa „ciszy";
- Zgłoszenie potrzeby nowych wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych (np. warsztaty szydełkowania, scrapbookingu, fotografowania, wspólne spacery i spotkania z ciekawymi ludźmi, spotkania

z przedstawicielami lokalnej władzy, spotkania historyczne na temat „Ziemi działdowskiej”, zabawy integracyjne, klub podróżniczy, zajęcia dla fanów mangi i komiksów).

Celem tej diagnozy było zbadanie potrzeb dwóch grup wiekowych: dzieci (0-12 lat) i osób dorosłych. Dobór grupy docelowej był punktem spornym podczas naszej pracy nad opracowaniem tego dokumentu, w związku z czym użyliśmy kolejnego sposobu badań, czyli obserwacji środowiska czytelniczego miasta Działdowo. Przez okres czterech miesięcy obserwowaliśmy jakie grupy wiekowe najbardziej są zaangażowane i wnoszą największy wkład (uczestniczą w projektach, spotkaniach, aktywnościach biblioteki) w codzienne życie instytucji. Drogą obserwacji (które były codziennie zapisywane przez bibliotekarki wszystkich działów w zeszytach) wyklarowały się dwie powyższe grupy wiekowe.

Prowadzone przy okazji spotkań z czytelnikami i odwiedzającymi bibliotekę mieszkańcami Działdowa rozmowy oraz obserwacje, pozwoliły na wysnucie jeszcze jednego ważnego wniosku. Panująca od przeszło dwóch lat pandemia i narzucona przez sytuację potrzeba międzyludzkiej izolacji, bardzo negatywnie wpłynęła na zdrowie psychiczne lokalnej społeczności, na jej poczucie samotności i wyizolowania. Pod wpływem przedłużającej się pandemii integracja w stacjonarnym wydaniu stanęła w miejscu, stąd pojawiła się potrzeba organizacji bezpiecznej przestrzeni, która na nowo da możliwość wspólnych spotkań, rozmów i międzypokoleniowej aktywności. Tu biblioteka upatruje szanse dla siebie i wykorzystując swój potencjał chce stworzyć bezpieczną przestrzeń odpowiadającą na aktualne potrzeby lokalnego środowiska.

Wnioski z wszystkich przeprowadzonych badań posłużyły do wypracowania rekomendacji dla dalszych działań w zakresie rozwoju biblioteki.

7. Kierunki rozwoju

Kierunek I: *Zwiększenie kompetencji cyfrowych osób zagrożonych e-wykluczeniem informacyjnym.*

Obecna sytuacja wymusiła na społeczeństwie umiejętność wykorzystania Internetu i dostępu do nowych technologii. Coraz więcej wykonywanych zawodów (szacuje się, że w 2020 roku jest to aż 90%) wymaga tzw. kompetencji cyfrowych. Kompetencje te dotyczą nie tylko umiejętności obsługi sprzętu, ale

przede wszystkim umiejętności znalezienia informacji w sieci, zweryfikowania jej prawdziwości i wykorzystania jej w działaniach. Kierunek ten pozwoli wszystkim e-wykluczonym zdobyć niezbędne kompetencje cyfrowe i włączyć ich do grupy społeczeństwa aktywnego w sieci.

Kierunek II: *Zwiększenie atrakcyjności przestrzeni bibliotecznej dla różnych grup wiekowych mieszkańców Działdowa i powiatu działdowskiego poprzez modernizację i rozbudowę budynku.*

Zwiększenie funkcjonalności lokalu pozwoli na udostępnienie użytkownikom w pełni nowoczesnej, funkcjonalnej infrastruktury, co zwiększy atrakcyjność przestrzeni biblioteki, która jest jedną z wizytówek naszego miasta, a także pozwoli na realizację nowych bardziej efektownych działań aktywizujących czytelnictwo.

Kierunek III: *Wzmocnienie potencjału Miejskiej Biblioteki Publicznej w środowisku lokalnym poprzez wzrost atrakcyjności oferty bibliotecznej.*

Z bibliotek publicznych korzystają heterogeniczne grupy czytelników, różniące się potrzebami, oczekiwaniami, upodobaniami czytelniczymi oraz kompetencjami cyfrowymi, dlatego oferta bibliotek publicznych powinna być odpowiednio sprofilowana i dostosowana do potrzeb lokalnej społeczności.

8. Cele strategiczne

W niniejszej części Strategii Rozwoju Miejskiej Biblioteki Publicznej w Działdowie przedstawiono cele strategiczne i przyszłe działania rozwoju biblioteki, odpowiadające wcześniej zidentyfikowanym potrzebom i problemom.

Cel strategiczny 1

Podnoszenie kompetencji informacyjnych dorosłych mieszkańców miasta i powiatu działdowskiego, szczególnie grup zagrożonych e - wykluczeniem.

Cel ten realizuje kierunek I i III

Cele operacyjne:

Cel 1.1. przeprowadzenie co najmniej dwóch szkoleń w roku (zbiorowych lub indywidualnych, zależnie od sytuacji pandemicznej w kraju) z zakresu korzystania z e-zasobów, do grudnia 2025 roku;

Cel 1.2. dostosowanie zaplecza technicznego biblioteki (podłączenie budynku do szerokopasmowych szybkich sieci internetowych) do grudnia 2023 roku;

Cel 1.3. podniesienie umiejętności grupy użytkowników nie korzystających do tej pory ze sprzętów technicznych (czytników e-booków, obsługa aplikacji LEGIMI, Ibuk Libra, Empik Go na telefonie lub komputerze) do grudnia 2025 roku;

Cel strategiczny 2

Rozbudowa i modernizacja budynku biblioteki, stworzenie nowej przestrzeni aktywności społecznej.

Cel ten realizuje kierunek II i III

Cel 2.1. przedstawienie strategii rozwoju biblioteki organom decyzyjnym do marca 2022 roku

Cel 2.2. poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania na działania związane z planowaną rozbudową biblioteki do końca roku 2024

Cel 2.3. zbadanie potrzeb mieszkańców Działdowa względem aspektów architektonicznych w pierwszej połowie 2024 roku

Cel strategiczny 3

Poszerzenie oferty biblioteki o nowe działania.

Cel ten realizuje kierunek III

Cele operacyjne:

Cel 3.1. przygotowanie oferty nowych działań (do końca 2023 roku)

Cel 3.2. wprowadzenie nowych aktywności w dotychczasowej ofercie biblioteki (do końca 2024 roku)

9. Wdrożenie planu

Za wdrożenie planu strategii odpowiada dyrektor biblioteki. Za monitorowanie celów strategicznych i operacyjnych (czyli monitoring i realizacja planu) odpowiadać będzie cały zespół biblioteki. Zespół będzie analizował cele w oparciu o następujące kryteria:

- czy wybrane zostały właściwe cele?
- czy dobrany został odpowiedni dobór środków i ich alokacja?
- czy ustalone cele zostały osiągnięte (tzn. czy nastąpiły odpowiednie oddziaływania)?
- czy osiągane rezultaty są zgodne z założonymi celami?

Kryteria zostały wyznaczone w oparciu o publikację autorstwa Agnieszki Haber i Macieja Szałaja „Ewaluacja w strategicznym zarządzaniu publicznym" wydany przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (Warszawa, 2010).

Dyrektor co najmniej raz w roku będzie monitorował realizację strategii oraz na przełomie każdego roku zorganizuje spotkanie ewaluacyjne z całym zespołem, aby przeanalizować realizację poszczególnych celów oraz ryzyko, jakie towarzyszy ich realizacji. Analiza wniosków ze spotkania z całym zespołem oraz monitoringu placówki wraz z innymi danymi koniecznymi do podejmowania decyzji (np. analizą finansową) będzie stanowić podstawę do wprowadzenia ewentualnych zmian lub korekt w celach strategicznych i operacyjnych. Dopełnieniem strategii będą plany roczne przygotowane przez pracowników.

Roczne sprawozdania z działalności biblioteki są przedstawiane na piśmie Radzie Miasta oraz Burmistrzowi Miasta Działdowo.

DYREKTOR
Miejskiej Biblioteki Publicznej
w Działdowie
mgr Justyna Lytvyn